

VITALITEITSAKKOORD 2.0

HERIJKING | PAPENDRECHT

Versie: juni 2023

Inhoudsopgave

1.0 Terugblik Vitaliteitsakkoord 1.0	3
1.1 Wat gaat goed?	3
1.2 Wat kan beter?	3
1.3 Trends en ontwikkelingen (GALA/SPUK/Sportakkoord II)	4
2.0 Proces totstandkoming Vitaliteitsakkoord 2.0	5
3.0 Uitwerking thema's Vitaliteitsakkoord 2.0	5
3.1 Inclusie en diversiteit	6
3.2 Sociaal veilige sport	8
3.3 Vitale sportaanbieders	9
3.4 Vaardig in bewegen	11
3.5 Ruimte voor sport en bewegen	12
3.6 Maatschappelijke waarde van topsport	13
3.7 Sport & bewegen raakt gezondheid	14
4.0 Organisatiestructuur	15
4.1 Inzet functionarissen vanuit Brede Regeling Combinatiefuncties	15
4.2 Samenstelling Stuurgroep/kernteam	16
4.3 Services	16
4.4 Adviseur Lokale Sport	16
5.0 Monitoring & Evaluatie Vitaliteitsakkoord 2.0	17
Bibliografie	18
Bijlage I	19

1.0 Terugblik Vitaliteitsakkoord 1.0

In Papendrecht is in 2020 een lokaal Sportakkoord gesloten en in 2021 een lokaal Preventieakkoord. Vanaf het begin noemen we beide akkoorden het 'Vitaliteitsakkoord Papendrecht' en is het in die bewoording bekend bij de inwoners. Ook is er vanaf het begin een stuurgroep geformeerd met een voorzitter en een coördinator sport en preventie (zie 4.2).

1.1 Wat gaat goed?

Vanuit het Rijk is het advies om door te bouwen op het **fundament** dat er ligt. In de herijking van het Vitaliteitsakkoord wordt een overkoepelende ambitie per thema beschreven, dus geen concrete acties. Daardoor kan meer op maat ingezet worden. In de afgelopen twee jaar heeft dit succesvol gewerkt. De coördinator sport en preventie speelt hier een belangrijke rol in.

De ontwikkeling en het bereik van de wandelgroepen in het afgelopen jaar is succesvol geweest. Wekelijks wandelen er meer dan 100 unieke wandelaars. De sociale component na de wandeling onder het genot van een bakje koffie/thee is van enorme waarde. De wandelgroepen worden gemonitord en ondersteund waar nodig.

In de verenigingsondersteuning zijn de afgelopen periode stappen gezet. De eerste gesprekken met sportverenigingen hebben plaatsgevonden. Matches tussen hulpvragen en het ondersteuningsaanbod hebben plaatsgevonden bij een aantal sportaanbieders.

De buitenruimte heeft een impuls gekregen door de plaatsing van een Calisthenics faciliteit. Financiële ondersteuning door de Provincie Zuid-Holland, Univé Buurtfonds, Rabobank Coöperatiefonds, gemeente Papendrecht en het Vitaliteitsakkoord heeft er aan bijgedragen om deze lang gekoesterde wens van een aantal buurtbewoners te realiseren. Inwoners weten het Vitaliteitsakkoord te bereiken.

De stuurgroep bestaat uit mensen die in verschillende sectoren actief zijn, zoals onderwijs, GGD, Welzijn, sport en betrokken inwoner(s) (zie 4.2). Door dit gemêleerde gezelschap worden er snel verbindingen gemaakt, want zij heeft een groot netwerk. De stuurgroep heeft vanaf het begin een regierol in het proces van aanvragen en dat bleek een goede keuze die we voortzetten. Wekelijks heeft de aanjager van het Vitaliteitsakkoord een gesprek met de beleidsmedewerkers sport en gezondheid. Hierdoor kijkt men bij de gemeente al breder wat sport als middel kan **betekenen**.

De goede positionering van het Vitaliteitsakkoord in de gemeente komt door de zichtbaarheid van het akkoord. Verschillende communicatiemiddelen worden gebruikt om mensen te informeren en betrekken. Regelmatig staat er berichtgeving in de lokale media over het Vitaliteitsakkoord.

1.2 Wat kan beter?

De betrokkenheid (bij de stuurgroep, bij het Vitaliteitsakkoord) en het **bereik** van commerciële als niet-commerciële sportaanbieders kan versterkt worden. In de komende periode kijkt de stuurgroep opnieuw naar de voorwaarden voor het indienen van een aanvraag bij het Vitaliteitsakkoord. Passen deze criteria nog? Dient het aanvraagformulier aangepast te worden na de herijking? Dit is van belang voor de subsidieverstrekking aan aanvragers. Het aanvraagformulier en de voorwaarden van de subsidiemoeten matchen.

Ervaringen in de afgelopen periode laten zien dat er wellicht ingezet moet worden op een vast

bedrag voor het organiseren van sportdagen. Een binnen gekomen aanvraag lag hier aan ten grondslag. Een financiële bijdrage leveren aan jaarlijks terugkomende sportdagen strookt met de speerpunten en voorwaarden van het Vitaliteitsakkoord. In de komende periode gaat de stuurgroep hier iets voor creëren.

1.3 Trends en ontwikkelingen (GALA/SPUK/Sportakkoord II)

Eind 2022/begin 2023 publiceerde de Rijksoverheid de Brede SPUK-regeling. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en versterken van de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

De Brede SPUK-regeling bevordert voor alle gemeenten een integrale aanpak om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdpijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Preventieakkoord. De regeling bestaat uit drie inhoudelijke hoofdthema's. Daarbinnen vallen verschillende onderdelen met elk een vast beschikbaar budget per gemeente. Het plan van aanpak voor de Brede SPUK moet vóór 30 september 2023 opgeleverd zijn. In dit document wordt gefocust op het Sportakkoord II en wordt de te maken verbinding met de Brede SPUK kort beschreven. Nadat het plan van aanpak bekend is, start in de fase die volgt de uitwerking van verdere mogelijkheden tussen de onderdelen van de Brede SPUK en doelen van Sportakkoord II.

2.0 Proces totstandkoming Vitaliteitsakkoord 2.0

Aan de herijking van het Vitaliteitsakkoord 2.0 zijn een aantal processen vooraf gegaan. In januari 2023 zijn de stuurgroep-leden met de beleidsambtenaren sport en gezondheid van de gemeente Papendrecht in een vergadering bij elkaar gekomen. Deze vergadering stond geheel in het teken van het prioriteren van nieuwe speerpunten voor de komende jaren.

Vervolgens is er breed (inwoners, sportaanbieders, zorgorganisaties, etc.) een enquête uitgezet om het Vitaliteitsakkoord 1.0 te evalueren. In de enquête is ook gevraagd naar nieuwe aandachtsgebieden.

Op 10 mei 2023 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden om aandachtsgebieden op te halen. De uitnodiging is breed (zorg, sport, inwoners, welzijn) verstuurd. In voorbereiding op deze bijeenkomst zijn een aantal belangrijke cijfers en trends meegenomen om de aanwezigen mee te geven. De avond heeft interessante input opgeleverd. Zie bijlage I voor de opgehaalde input. De input van het stuurgroep overleg, de resultaten van de enquête, de cijfers en input van 10 mei 2023 zorgen voor een kapstok met ambities, het Vitaliteitsakkoord Papendrecht 2.0.

3.0 Uitwerking thema's Vitaliteitsakkoord 2.0

Per thema van het Vitaliteitsakkoord wordt de overkoepelende visie aan de hand van drie ambities beschreven. Deze ambities komen vanuit het 'Hoofdlijnen Sportakkoord II' document. Een document dat vanuit het Rijk is opgesteld en dient als kader voor de herijking. In de uitwerking van de thema's zal er overlap zijn, want indirect hebben deze thema's allemaal met elkaar te maken. Zie hieronder de verdere uitwerking.

3.1 Inclusie en diversiteit

Het thema Inclusie en diversiteit gaat over een toegankelijke en laagdrempelige sector, waarin iedereen die mee wil doen daadwerkelijk mee kan doen en waarin sprake is van kansgelijkheid in en door sport- en beweegdeelname.

Sporten en bewegen voor iedereen in Papendrecht

In Papendrecht heeft iedereen de mogelijkheid tot sporten en bewegen waarbij het de ambitie is om drempels weg te nemen. Het aanbieden van laagdrempelig aanbod voor iedereen is hierin de sleutel. Op deze manier komt er een stevig **fundament** met aanbod. Op basis van cijfers en ervaringen van lokale partners knippen wij het woord 'iedereen' uit elkaar om specifieke aandachtspunten te benoemen:

- **De wijk Kraaihoek (jong tot oud):** Deze wijk is een lage SES wijk. Laagdrempelig beweegaanbod met professioneel kader en verbinding met jeugd- en jongerenwerk is een kans. In het afgelopen jaar is het project Be Busy vanuit het Sportcentrum Papendrecht van start gegaan. Het biedt kinderen uit de wijk de mogelijkheid om elke woensdag laagdrempelig (kosten € 1,-) extra te bewegen. De lessen richten zich, in samenwerking met de verenigingen, op het aanbieden van verschillende sporten. Bij het uitblijven van een vereniging wordt er een extra gymles aangeboden. De lessen staan onder professionele begeleiding van het Sportcentrum. Het aanbieden van laagdrempelig aanbod voor verschillende doelgroepen in de wijk is een kans. Onderwijs, topsport en jeugd- en jongerenwerk zijn partners die betrokken zullen worden en wat de inwoners van de wijk belemmert om te sporten en bewegen, in kaart te brengen. In deze wijk wonen migratiekinderen die niet in het bezit zijn van een zwemdiploma. Het Sportcentrum en de basisschool in deze wijk gaan een pilot opzetten om schoolzwemmen terug te brengen.
- **Ouderen (65+):** De grijze druk in Papendrecht ligt hoger dan het landelijke cijfer. Deze leeftijdsgroep scoort bij de beweegerichtlijnen (2,5 uur per week matig intensief bewegen) lager dan het landelijke (31,1% tegenover 38,2%). Deze cijfers halen het bij lange na nog niet om aan de ambitie van 75% voor heel Nederland, die het Rijk in 2040 wil behalen, te voldoen. Het aanbieden van laagdrempelig aanbod in de openbare ruimte of bij sportaanbieders en gericht op samen sporten en bewegen is iets waar wij op in willen gaan zetten. Oldstars varianten van het Ouderenfonds, de projecten Doortrappen en de interventie Denken & Doen zijn kansen voor sportaanbieders. Een aantal inwoners uit de gemeente hebben de behoefte geopperd voor het starten van een wandelgroep. Wekelijks lopen er ongeveer 100 (voornamelijk senioren) een uurtje. De wandelgroepen willen wij behouden en wellicht uitbreiden. De koffie en thee (3^e helft) na de wandelingen zijn een belangrijke sociale component. Ontmoeting draagt bij aan het voorkomen van eenzaamheid van deze doelgroep. Een verbinding met andere beleidsterreinen is wenselijk. Het aanbod voor ouderen zichtbaar maken bij de huisartsen, fysiotherapeuten en andere zorginstellingen in Papendrecht is een vervolgstap. Het

samenbrengen van alle wandelgroepen in een evenement is een behoefte die vanuit de werkgroep wandelen naar voren is gekomen.

- **18-64 jarigen:** De SROI (Social Return on Investment Papendrecht, 2022) cijfers van Papendrecht laten zien dat deze doelgroep in Papendrecht lager scoort (47,6%) op de beweegrichtlijnen dan het landelijke gemiddelde (54,2%). Tijdgebrek is specifiek bij de 19 tot 44-jarigen een drempel om wekelijks te sporten. Bij de leeftijdsgroep 45+ ligt een kans om mensen (weer) wekelijks aan het sporten te krijgen (Sportgedrag in Nederland, 2023). In de komende periode gaat gekeken worden hoe op deze cijfers ingesprongen kan worden.
- **15-jarigen:** De afgelopen jaren is een dalende trend zichtbaar in het dagelijks minimaal 1 uur bewegen van deze doelgroep. Deze trend is ook zichtbaar bij de resultaten op de vraag of men 5 dagen of meer per week 1 uur beweegt. Binnenkort worden de cijfers van 2022 gedeeld. Indien deze trend zich doorzet dient er onderzoek gedaan te worden naar de oorzaak hiervan en hoe hierop in te zetten.
- **Niet-sporters:** Het onderzoeksrapport 'Sportgedrag in Nederland 2023' van NOC*NSF geeft aan dat de groep niet-sporters steeds groter wordt. Voornamelijk vanaf de leeftijdsgroep 31 jaar wordt deze groep steeds groter en de jaren daarna neemt dat alleen maar toe. Niet-sporters hebben momenteel erg weinig motivatie om wekelijks te gaan sporten bij een sportclub (Sportgedrag in Nederland, 2023). De groep niet-sporters bestaat grotendeels uit niet westerse allochtonen, laag opgeleiden en mensen met overgewicht/obesitas (Dool & Elling, 2009). Deze cijfers zijn van 15 jaar geleden, maar geven een indicatie. Juist voor deze groep is bewegen en sporten heel belangrijk. Niet alleen vanwege de positieve en preventieve effecten op de gezondheid, maar ook het meedoen in de maatschappij is een belangrijk aspect. De Coördinator Sport en Preventie gaat gezamenlijk met de gemeente en de doelgroep kijken hoe bewegen ingezet kan worden. Welzijn en zorg zijn belangrijke partners. Enkele kansen die de afgelopen jaren vanuit het Vitaliteitsakkoord boven zijn komen drijven:
  - **Opstarten van Diabetes Challenge**
  - **Verbindingen tot stand brengen met POH'ers**
  - **Laagdrempelig wandelaanbod**
  - **Verbinding en communicatie van aanbod i.s.m. Drechtdokters**

3.2 Sociaal veilige sport

Sociaal veilige sport staat al een aantal jaren op de gemeentelijke agenda. Samen denken over oplossingen voor de problematiek zoals spelverruwing, onsportief gedrag, seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en verbaal geweld is belangrijk.

Veilige sportcultuur en omgeving in Papendrecht

Veilige sport voor iedereen begint met een goed **fundament**. In de gemeente Papendrecht gaat de verenigingsadviseur verenigingen helpen om aan de basiseis sociale veiligheid vanuit NOC*NSF te voldoen. De basiseisen luiden:

- VOG voor clubvrijwilligers
- Het aanstellen van een vertrouwenscontactpersoon (VCP)

De eerste periode gaat de lokale verenigingsadviseur samen met de verenigingen de stand van zaken ophalen omtrent de VOG en de VCP. Het is de ambitie dat alle clubvrijwilligers (in Papendrecht) een VOG in bezit hebben en er een dekkend VCP netwerk is. Indien er problemen zijn met het vinden van een vrijwilliger voor deze rol dan is het delen van een VCP een kans. De lokale verenigingsondersteuner helpt en verbindt waar nodig. Sportcafés, thema sessies of individuele gesprekken met verenigingen gaan voor het **bereik** zorgen. De huidige nieuwsbrief verenigingsadvisering gaat verenigingen op de hoogte brengen van deze basiseisen. Op deze manier worden de eerste bouwstenen gelegd voor een veilige sport en een fijne sportplek (**betekenis**) voor de leden.

Na het volbrengen van de eerste twee basiseisen gaat er ingezet worden om de volgende twee basiseisen te realiseren:

- Opstellen van een gedragscode Sport
- Cursus e-learning voor trainer-coaches

De verenigingsadviseur in de gemeente Papendrecht ondersteunt hierbij en legt verbindingen tussen verenigingen. De lokale verenigingsadviseur neemt goed in ogenschouw of de vereniging toe is aan het zetten van deze stappen. Dit ligt in relatie met het thema van de vitale sportaanbieder. Bij het voldoen aan één van de basiseisen gaat dit binnen de vereniging en gemeente zichtbaar gemaakt worden.

3.3 Vitale sportaanbieders

Het onderzoek 'toekomstbestendigheid sportverenigingen van maart 2023 dat uitgevoerd is door het Register voor Verenigingsbestuurders (RVVB) stelt dat de helft van de sportverenigingen in ernstige problemen zit, of de komende vijf jaar gaat komen. Terugloop in nieuwe bestuurders, stagnerende verduurzaming, extreem stijgende kosten, oneerlijke concurrentie, overvraging vanuit de overheid en veelal niet passende verenigingsondersteuning maken verenigingsbestuurders en hun verenigingen kwetsbaar (Leeuw, Blok, & Klijn, 31 maart 2023). In de gemeente Papendrecht gaat ingezet worden op:

Duurzame sportaanbieders in de gemeente Papendrecht

De gemeente Papendrecht kent een actief verenigingsleven. Het is belangrijk dat de sociale en maatschappelijke **betekenis** van de verenigingen ook in de toekomst zijn **fundamentele** rol kan blijven behouden. Toch staan de sportaanbieders in meer of mindere mate onder druk. Hier liggen verschillende oorzaken ten grondslag:

1. De Coronapandemie heeft gezorgd voor een afname van het ledenaantal;
2. De energiecrisis heeft een aanslag gepleegd op het spaargeld dat bij veel sportaanbieders gereserveerd was voor het verduurzamen. Bij leden zorgt dit voor het niet meer kunnen betalen van de contributie of zelfs het stopzetten van het lidmaatschap.
3. De individualisering zorgt voor consumentgedrag en een afname van het aantal vrijwilligers;
4. Al jaren is de sportuitval onder jongeren van 12 jaar en ouder een aandachtspunt.

Vanuit NOC*NSF streeft men naar een transparantere, efficiënte, en effectieve infrastructuur voor clubondersteuning. Concreet houdt dit in dat er in elke regio/gemeente één loket komt waar verenigingen terecht kunnen met al hun vragen. De gemeente Papendrecht heeft sinds 2021 geïnvesteerd in een verenigingsadviseur die deze loketfunctie bekleedt voor de verenigingen. In de afgelopen twee jaar heeft dit geresulteerd in een flink aantal (kennismaking)gesprekken en gestarte/afgeronde ondersteuningstrajecten. De ondersteuningstrajecten werden mede mogelijk gemaakt door de services van NOC*NSF, het Vitaliteitsakkoord of de provincie Zuid-Holland. Voor verenigingen is het van belang dat de lokale verenigingsadviseur kennis heeft van de verschillende ondersteuningsmogelijkheden en deze kan verbinden aan de uitdagingen/ambities van de verenigingen. De ondersteuning kan komen van:

- Services NOC*NSF
- NOC*NSF stimuleringstrajecten
- Rabobank
- Provincie Zuid-Holland
- Sportbonden
- Etc.

Tijdens de bijeenkomst van 10 mei 2023 zijn een aantal belangrijke thema's en behoeften aan het licht gekomen om daarop in te zetten, te weten:

- Hoe de vrijwilligers beter in beleid te vatten en ze vast te houden (boeien, binden en behouden)? Sterk Papendrecht kan een voorbeeldrol vertolken
- Samenwerking tussen verschillende sportaanbieders
- Ondersteuning voor een 'professioneel' bestuur/kader – opleidingen kader
- Aangepast aanbod voor speciale doelgroepen (ouderen, meisjes, minder mobiel)
Mogelijkheden van de sportaanbieder voor mensen in de omgeving van de accommodatie.

Voor het **bereiken** van verenigingen is het sportcafé een kans. Vorig jaar heeft het eerste sportcafé plaatsgevonden. Verenigingen uit de naastgelegen gemeente Alblasserdam mochten ook aanhaken. Dit gaat voorgezet worden met de focus op relevante thema's. De individuele gesprekken van de verenigingsadviseur gaat de behoefte ophalen op het gebied van het versterken van het kader en bestuur. Op basis hiervan kan een match gemaakt worden tussen de ondersteuningsmogelijkheden zoals hierboven beschreven.

Actie:

Het uitvoeren van een vitaliteitsscan is een kans om uitdagingen/ambities naar boven te halen en deze te matchen met de passende ondersteuning.

3.4 Vaardig in bewegen

Het thema vaardig in bewegen streeft naar kansen voor ieder kind en iedere jongere om vaardig en veelzijdig te sporten en bewegen – onder de juiste begeleiding – waarbij plezier en ontwikkeling centraal staat. In de komende periode wordt in gezet op de volgende ambitie:

- **Sportief fundament voor kinderen uit Papendrecht**

Onder andere de Coronapandemie en digitalisering van de maatschappij zorg(d)en voor een afname van de motorische vaardigheden van kinderen. Landelijk gezien heeft 1/3 van de kinderen een motorische achterstand. Motorisch vaardige kinderen hebben een positief effect op de langere termijn: wanneer mensen vaardig zijn in een sport of in beweging betekent dit dat zij langer en meer blijven sporten en bewegen gedurende hun leven. Structureel aanbod voor kinderen van 0-4 jaar ontbreekt op dit moment of is niet vindbaar. Het opzetten van Peutersport, kinderen vroeg met verschillende sporten in aanraking brengen, de inrichting van schoolpleinen ter bevordering van de motoriek en de monitoring via de MQ-scan in samenwerking met de kinderopvang en onderwijs zijn kansen. Het uitzetten van een test bij scholen is een kans. Focus niet op alle scholen, maar ga starten bij scholen waar energie is. Onderwijs en kinderopvang zijn partners die belangrijk zijn in het vinden en **bereiken** van de doelgroep. Ze zijn betrokken in de stuurgroep en aanwezig geweest op de brede bijeenkomst van 10 mei 2023. De testresultaten geven inzicht op welk gebied de achterstanden zich bevinden. Tijdens de lessen gaat daar bij iedereen meer op gefocust worden. Het opzetten van Motorisch Remedial Teaching klassen is een kans.

In het Vitaliteitsakkoord 1.0 zijn hier de eerste stappen in gezet. Het is nu zaak om dit de komende jaren verder uit te breiden en verbindingen te maken en behouden tussen de verschillende sectoren die met de doelgroep werkzaam zijn. Het heeft de voorkeur om gebruik te maken van erkende interventies.

- **Jongeren van 12-18 jaar**

Landelijk gezien is dit de leeftijdsgroep waarin de sportdeelname afneemt. De stuurgroep gaat samen met de doelgroep en verenigingen in Papendrecht onderzoeken hoe deze doelgroep aan het sporten en bewegen blijven. Volgens onderzoek sport deze doelgroep niet meer wekelijks omdat ze sporten niet (meer) leuk vinden en steeds minder mensen hebben om samen mee te sporten (NOC*NSF, 2023). De stuurgroep gaat samen met maatschappelijke organisaties en de doelgroep zelf in gesprek om meer jongeren in deze leeftijdscategorie wekelijks aan het sporten & bewegen te krijgen.

3.5 Ruimte voor sport en bewegen

Het thema Ruimte voor sport en bewegen is gericht op het creëren van een toekomstbestendige sportinfrastructuur die uitnodigend, faciliterend en toegankelijk is voor iedereen. In de gemeente Papendrecht zetten wij de komende periode in op:

- **Gebruik buitenruimte**

Sinds Corona zien wij een ontwikkeling dat veel mensen in de buitenruimte sporten en bewegen. In het afgelopen jaar is er n.a.v. een burgerinitiatief een Calisthenics faciliteit geplaatst waar veelvuldig gebruik van wordt gemaakt. In de komende periode willen wij kijken wat we in de buitenruimte kunnen doen om sporten en bewegen te stimuleren. Het College van B & W van Papendrecht heeft dit ook in het collegeprogramma beschreven. Vanuit de stuurgroep zijn het afgelopen jaar wandelroutes met verschillende lengtes in de gemeente Papendrecht in kaart gebracht. Deze gaan in de komende periode gecommuniceerd worden. De stuurgroep gaat onderzoeken op welke manier dat gaat gebeuren.

- **Gemeentelijk onderzoek buitenruimte**

Het rapport (ZHZ, Kindmonitor 2021 gemeente Papendrecht, 2021) vanuit de GGD toont aan dat 20% van de 0-12-jarigen een veilige speelplek mist. Dit ligt hoger dan in de regio ZHZ. Om met inbreng van de inwoners de buitenruimte vorm te geven, gaat de gemeente een onderzoek uitzetten onder alle inwoners waar men behoefte aan heeft. De stuurgroep van het Vitaliteitsakkoord wordt betrokken in de vormgeving en ontwikkeling van dit onderzoek. Uitkomsten van dit onderzoek worden gedeeld en de stuurgroep gaat samen met de gemeente kijken hoe er invulling gegeven kan worden aan de resultaten.

- **Duurzame en toegankelijke sportaccommodaties**

Het onderzoek toekomstbestendigheid sportverenigingen van maart 2023 (Leeuw, Blok, & Klijn, 31 maart 2023) dat uitgevoerd is door Register voor verenigingsbestuurders (RVVB), leert dat 75% van de verenigingsbestuurders aangeeft dat de energiekosten flink gestegen zijn. Om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan, gaan we verduurzamen, ook in de sport. Dit levert geld, energie en een gezonde sportomgeving op. Vanuit De Routekaart Verduurzaming Sport moeten in 2050 alle sportaccommodaties CO2 arm zijn. De gemeente gaat hier de regie in nemen. Sportclubs met gemeentelijke of private sportaccommodaties krijgen ondersteuning van specialisten. De gemeente zal samen met de verenigingsadviseur subsidiemogelijkheden omtrent verduurzaming met de sportaanbieders delen.

Ook vinden wij het belangrijk dat alle sportaccommodaties voor iedereen toegankelijk zijn. De website Uniek Sporten kan sportaccommodaties een rating op toegankelijkheid geven. Samen met de buurtsportcoach inclusie willen we sportaccommodaties voor iedereen **bereikbaarder** maken. Vanuit NOC*NSF zijn er ondersteuningsmogelijkheden om clubs hierbij te helpen.

Door in te zetten op deze thema's creëren wij in Papendrecht een **fundament** waarop de komende jaren verder gebouwd kan worden en leveren de verenigingen een nog grotere maatschappelijke waarde welke breder is dan alleen sport (**betekenis**).

3.6 Maatschappelijke waarde van topsport

Het thema 'Maatschappelijke waarde van topsport' streeft naar vergroting van de maatschappelijke waarde van topsport. Naast topsport op internationaal niveau verstaan we onder topsport ook de landelijke topsportcompetities (o.a. eredivisies) en talentontwikkeling. Juist deze onderdelen dragen lokaal en regionaal bij aan de maatschappelijke waarde van topsport. In de komende periode wordt in gezet op de volgende ambitie:

- **Topsporters een podium geven**

De gemeente Papendrecht noemt men niet voor niets de korfbalstad van Europa. Papendrecht herbergt vele topsporters uit verschillende disciplines met fantastische resultaten die het **fundament** van de topsport in Papendrecht vormen. Een marathonloper, zwemmers, maar ook freestyle voetbal zijn enkele voorbeelden.

De freestyle voetballer heeft een enorm bereik op social media onder kinderen van 6-18 jaar en kan hiermee invloed uitoefenen. Wij willen hem als rolmodel voor een gezonde leefstijl inzetten waar sport en bewegen een belangrijke component in is. Dit gaan wij in de komende periode samen met hem verder onderzoeken en uitwerken. De marathonloper is al jaren een rolmodel. Overige topsporters gaan wij ook benaderen om te kijken welke rol zij hierin willen en kunnen vervullen.

Om ze te kunnen benaderen gaan we eerst de topsporters van Papendrecht in kaart brengen en met elkaar verbinden (**bereik**). Een WhatsApp groep is hier een suggestie. Van hieruit willen wij de topsporters een podium geven om de **betekenis** van sport en bewegen over te brengen. Podium kan letterlijk gezien worden als het terugbrengen van enige vorm van het Sportgala in de gemeente Papendrecht om lokale sporters, teams die een uitzonderlijke prestatie hebben geleverd en vrijwilligers die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de club, in het zonnetje te zetten. En bij lokale evenementen de topsporter(s) uit te nodigen voor het geven van een clinic of demonstratie. Via deze weg brengen we top- en breedtesport nog meer met elkaar in verbinding. Het verzorgen van clinics of workshops door de topsport op basisscholen zijn kansen die aan het thema Sportief fundament voor kinderen uit Papendrecht gekoppeld kan worden.

De beschreven kansen sluiten aan bij het opgestelde Strategisch Kader Topsport 2032.

3.7 Sport & bewegen raakt gezondheid

Het bevorderen van gezondheid en vitaliteit van de inwoners gaat niet alleen door zoveel mogelijk te sporten en bewegen. Meerdere componenten zijn van invloed. De coördinator Sport en Preventie gaat binnen de Brede SPUK-regeling als verbinder optreden. In samenwerking met andere beleidsterreinen gaat onderzocht worden hoe sport en bewegen ingezet kan worden om gezondheidsachterstanden bij verschillende doelgroepen aan te pakken. We denken vooral aan de aanpak van overgewicht, de mentale gezondheid van jeugdigen en middelengebruik bij jongeren.

Op het moment van het schrijven van dit document is het proces van de invulling van de Brede SPUK-regeling in volle gang. De schrijver van de herijking heeft gesproken met de procesbegeleider van de Brede SPUK. In deze herijking is te lezen dat er veel overlap is met de inzet van sport als doel en middel.

4.0 Organisatiestructuur

Hieronder wordt een weergave gegeven van de organisatiestructuur rondom het Vitaliteitsakkoord 2.0 in de gemeente Papendrecht.

4.1 Inzet functionarissen vanuit Brede Regeling Combinatiefuncties

Om daadwerkelijk uitvoering te kunnen geven aan de plannen die er gemaakt zijn, werkt de gemeente met een aantal functionarissen. Inherent aan de verschillende buurtsportcoach profielen ziet die indeling er als volgt uit:

- Coördinator sport en preventie (Team Sportservice Zuid-Holland) Van 1 juni 2021 – 30 juni 2023 Marvin Straver: mstraver@teamsportservice.nl. Vanaf 1 juli 2023 Joyce van der Sloot jvdsloot@teamsportservice.nl
Als aanjager voor het Vitaliteitsakkoord is in Papendrecht een coördinator sport en preventie actief. Deze functionaris ondersteunt de stuurgroep en de gemeente bij de uitvoering van het Vitaliteitsakkoord. Ook stimuleert de coördinator maatschappelijke partners in en om de sport om de handen ineen te slaan om gezamenlijke doelen te behalen. Om de kwaliteit en effectiviteit van en samenhang tussen de verschillende projecten daarbinnen te waarborgen, is het nodig om integraal programmamanagement in te zetten. De coördinator sport en preventie draagt daar aan bij. Het landelijke sportakkoord geeft het volgende profiel aan de coördinator sport en preventie:
  - Wordt aangesteld door of via de gemeente
  - Heeft een initiërende en begeleidende rol bij de herijking en uitvoering van het lokaal-sportakkoord
  - Is kartrekker (aanspreekpunt en aanjager van de uitvoering) van het lokaal Sportakkoord.
  - Is deelnemer aan de lokale stuurgroep/kernteam van het sportakkoord
  - Koppelt het lokale netwerk van sport aan de bredere ambities op het gebied van sport,-bewegen, gezondheid, preventie en sociale basis, zodat het sportakkoord goed gepositioneerd is ten opzichte van GALA, IZA, het Preventieakkoord, Maatschappelijke-diensttijd en School & Omgeving
  - Heeft een “haal-en brengfunctie” voor sport naar het overkoepelend gesprek van deze-bredere ambities.
  - Werkt samen met de Adviseur Lokale Sport die zich vooral op de versterking van sport-en-beweegaanbieders zelf richt.

* Landelijk wordt de term Sportakkoord gebruikt. In de gemeente Papendrecht gebruiken we de term Vitaliteitsakkoord.

- Verenigingsadviseur (Team Sportservice Zuid-Holland)
De verenigingsadviseur weet wat er speelt bij verenigingen. Geeft advies en ondersteuning rondom thema's die spelen op een vereniging, zoals verduurzaming of het efficiënter besturen van de vereniging.
- Buurtsportcoach/Beweegcoach senioren (Shape for Life)
- Buurtsportcoach/Beweegcoach aangepast/inclusief sporten (Tandem Support)
- Coördinator / JOGG regisseur (Is de gemeente mee bezig)
- Cultuurcoach (Stichting Cultuureducatie (ToBe)
- Coördinator/regisseur Brede SPUK (voorlopig als wens vanaf 1-1-2024)

4.2 Samenstelling Stuurgroep/kernteam

De stuurgroep van het Vitaliteitsakkoord in de gemeente Papendrecht bestaat uit een goed team dat al enkele jaren bij elkaar is. Hierdoor is het team goed op elkaar ingespeeld. De leden van de stuurgroep hebben aangegeven vanaf de herijking onderdeel te blijven van de stuurgroep. Samen vertegenwoordigen de stuurgroepleden de volgende domeinen:

- Onderwijs
- Sportaanbieders
- Welzijn
- GGD
- Provinciale Sportorganisatie
- Inwoner(s)
- Odensehuis

De vele domeinen binnen de stuurgroep zorgen voor een groot netwerk en bereik. Ook komen hierdoor snelle verbindingen tot stand. In de afgelopen jaren van het Vitaliteitsakkoord is dit een sterk punt gebleken.

4.3 Services

Naast het uitvoeringsbudget is er een 'servicelijst' beschikbaar vanuit NOC*NSF en de sportbonden. Op deze lijst zijn opleidingen en projecten opgenomen die (deels) gratis beschikbaar zijn voor sportverenigingen in Papendrecht. Zo is het mogelijk om een kaderscholing te organiseren of themabijeenkomsten op het gebied van energie of werving en behoud van vrijwilligers te organiseren. Deze services zijn door de lokale verenigingsadviseur aan te vragen bij NOC*NSF.

4.4 Adviseur Lokale Sport

De kracht van sport begint lokaal. Daarom zet NOC*NSF in op een sterke, duurzame en vitale lokale sportinfrastructuur. De Adviseur Lokale Sport speelt daarbij een belangrijke rol. In Papendrecht is door NOC*NSF een Adviseur Lokale Sport werkzaam. Deze geeft actief advies over de inrichting van clubondersteuning en zorgt voor een passende doorvertaling van het landelijke Sportakkoord naar de lokale praktijk. De Adviseur Lokale Sport voor de gemeente Papendrecht is Natasja Heijink en haar contactgegevens zijn: natasja.heijink@nocnsf.nl

5.0 Monitoring & Evaluatie Vitaliteitsakkoord 2.0

Voor de monitoring & evaluatie van het Vitaliteitsakkoord gaat de stuurgroep in de gemeente gebruik maken van verschillende overzichten. In de afgelopen jaren hield de coördinator van het Vitaliteitsakkoord een overzicht bij van alle projecten met daarbij de looptijd en bijbehorende kosten. Vanaf de herijking zetten we dit voort, omdat dit als positief is ervaren. We breiden dit overzicht uit met het bereik (aantal deelnemers per activiteit).

Daarnaast gaat de stuurgroep in de komende periode op zoek naar een evaluatietool om de aangevraagde projecten te evalueren.

Een kans voor een monitoring is de reflectietool lokaal sportakkoord. Deze reflectietool is te vinden op sportakkoord.nl. Daarnaast wordt er vanaf de herijking halfjaarlijks een tussenrapportage met de resultaten van projecten gemaakt en gepresenteerd. Dit kan in de vorm van een infographic.

Bibliografie

Dool, R. v., & Elling, A. (2009). *Factsheet Niet Sporters*.

Elling, R. v. (2009). *Factsheet Niet Sporters*. NOC*NSF.

GGD. (2021). *Hoe Gezond is ZHZ*. Opgehaald van
https://www.hoegezondiszhz.nl/jive/report?id=km_2021_tabel_590

Hoe gezond is ZHZ. (2023, juni 15). Opgehaald van Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ:
<https://www.hoegezondiszhz.nl/>

Leeuw, R. d., Blok, L., & Klijn, D. (31 maart 2023). *Verdiepend onderzoek: toekomstbestendigheid sportverenigingen*.

NOC*NSF. (2023). *Sportgedrag in Nederland*. NOC*NSF.

ZHZ, G. (2021). Opgehaald van Hoegezondiszhz:
https://www.hoegezondiszhz.nl/jive/report?id=km_2021_tabel_590

ZHZ, G. (2021). *Kindmonitor 2021 gemeente Papendrecht*.

HVN
I Inclusie + Diversiteit*

LEDERE Wijk

Doelgroepen:

- Mantelzorgers
- Mensen met lager inkomen
- Mensen die weinig interesse/motivatie hebben ✕
- Mensen die geïsoleerd / eenzaam zijn
- Mensen met obesitas
- Statushouders, AMV'ers
- kinderen (0-18)
- OUDERS ✕

Hoe bereiken:

- Zorgaanbieders, thuiszorg, huisartsen, fysiotherapeuten, jong jgz.
- Scholen
- "Kabouter" sport voor alle leeftijden, bijv. 5 rittenkaart
- Communicatie vanuit gemeente / verenigingen
- Mensen verleiden en belonen
- Schaamte doorbreken ✕
- Laagdrempelig
- Fysiek loket / inloopsprekuur voor vragen
- Subsidie voor 18+ via st. Leergeld (bestaat al via gemeente)
- Samen is Leuker ✕

RM
2 Sociaal Veilige Sport

* E-learning € plaatsje aan vast

N.G.C. 10

Bond → stimulatie

↳ bevoegd, behucom.

①

Samenwerking VCP

↳ Ambassadeurs maken voor ^{aanbieders} ~~voor~~ die dat niet hebben

BHV voor SPORT AANBIEDERS

Migranten boot → jonge meiden.

↳ BOA → meldpunt

VCP
voor
verhalen

②

Thema avond → sportcafé

↳ sociale wiligheid

↳ Communicatie → sportaanbieders
over zijn

Vitaliteitsakkoord 2.0

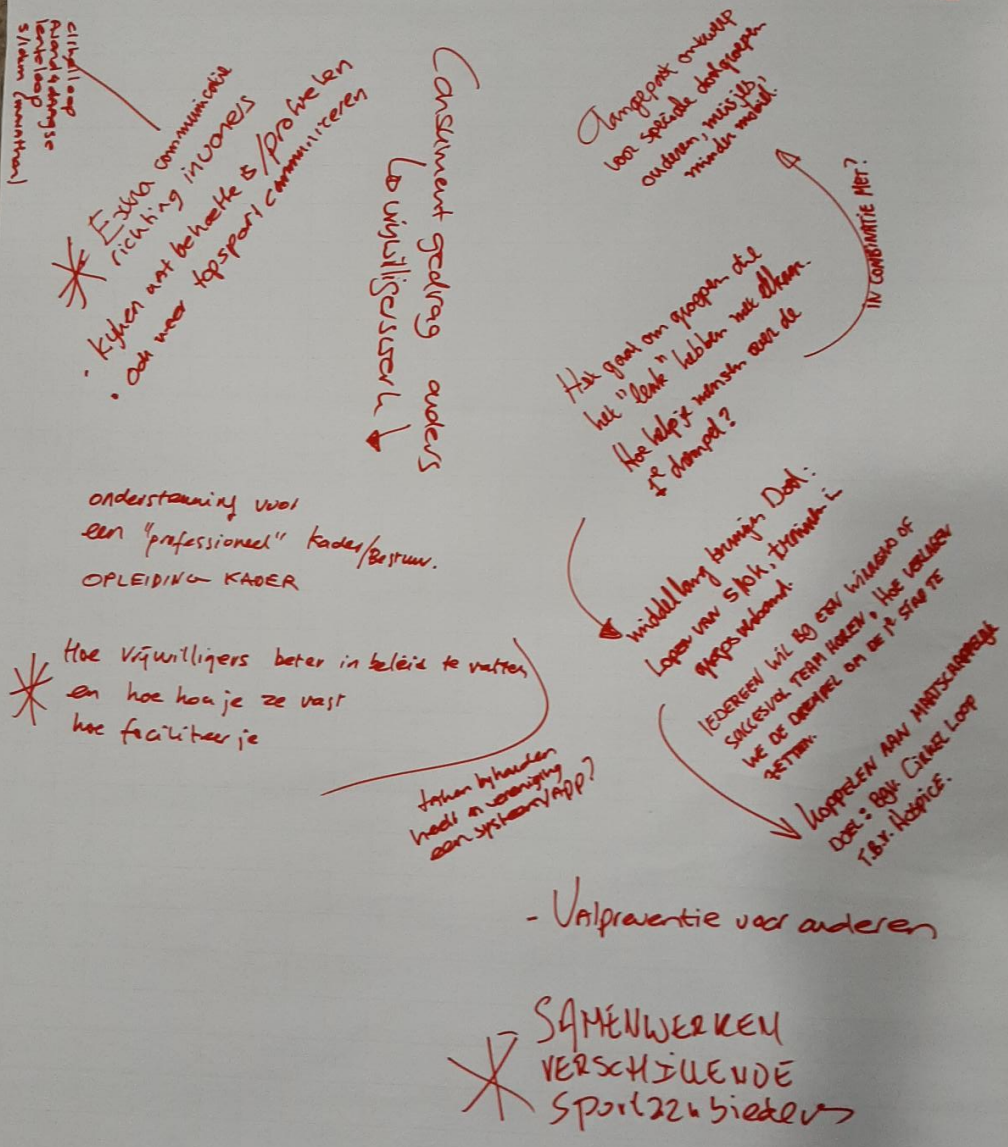
• Sociaal veilige sport

- Basisels (VOG, Gedragscodes Sport, VCP cursus of e-learning trainer-coaches)
- Wat is de status binnen 'onze' sportverenigingen op dit moment?
- Welke drempels ervaren de verenigingen die nog niet voldoen?
- Welke stappen moeten zij nemen? Hoe kunnen we ze daarbij ondersteunen?

MVL

3 Vitale Sportaanbieders

HVD

4. Vaardig in Bewegen ^{of}

- * Ouders een rol geven;
  - met ouders sporten → AV Passaat Ouder-kidday } Wasko kan rol spelen in bekendheid
- * Kinderopvang een rol geven (loopt een pilot Wasko 2-4 jr.)
- > JOGG regisseur
- > vindbaarheid aanbod 0-4 jr (ook voor jong) (GZ)
- > VU → ~~ook~~ Tai Chi Chi gong → dieren Ouder/senior met kind
- > aandacht doorverwijzing op gebied van voeding + beweging
- > sociaal ook belangrijk → inschatten, contact maken

Kaboutersport
0-4 jr.

Peutergym Peiler n° 2: Gezond bewegen in schoollocaties

- > Gebrek vakbekwaam kader voor 0-3 jaar.
- > Plan 2 move: 'Dans in balans' evt. 12-18 jaar? Support?
- > Kaboutersport → Kennismaken met div. takken van sport
- MA-scan Kinderopvang (WASKO) (300-400 kinden)
- > Kwaliteit kinderen met zwemb diploma
- > aanbod voor meisjes?

ML 5 Ruimte voor Sport + Beweging

- * Overdekte buitensport plekken "regen"
- * buiten uitnodigend maken door:
de activiteit; de sociale insteek/begeleidingen

- * bewegen ~~verbinden~~ verbinden aan creatieve vormen, zoals
breinballen maken met bloemen, boeket plukken, gezichtskaartjes maken
- * Wandelen met dieren (samenwerking Kinderboerderij)
- * in winter/herfst tijd avondwandelingen (sterren kijken, kampvuur maken etc)
- * Wandelgroep routes ^{hand-cases} publiceren via app (google maps) of gekleurde begels
↳ eigenlijk wandelen zonder coach

2 → Schoolplannen, uitnodigend maken
↳ motorische ontwikkeling (stimulatie)

3 Doelgroep 75+ bewegen in combinatie met
valpreventie
suggestie: wandelen met rollator

MS

6. Maatsch. waarde v. topsport

- ③^B Top sporters in kaart brengen.
stimuleren clinics
- ① Top sporters podium geven
+ campagnes
voorbeeld functie
- ③ⁿ whatsapp topSPORTERS PNPendrecht
- ② SPORTSOLIA feest voor iedereen MS
Top atleten scholen bezoeken
SPORTERS

